

נח

מלאך אלוקים!

אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים (ו, ט)

בתחילת הפרשה נקרא נח "איש צדיק תמים", ובסופה, "ויקהל נח איש האדמה" (ט, כ), כלומר מדרגה, איש צדיק תמים, ירד נח עד שהוא מכונה איש האדמה. לעומת זאת בנות יתרו, הן אומרות עליו: ".... איש מצרי הציילנו מיד הרעים" (שמות ב, יט). ואילו בסוף ספר דברים נאמר: "וזאת הברכה אשר ברח משה איש האלהים" (לג, א). כך יש לפרש:

משה רבינו ונח מסמלים שתי גישות שונות בעבודת ה': האחת, עבודה עצמית של אדם צדיק היושב בפינה והוגה בתורה יומם ולילה.

והשניה, שביחד עם לימוד התורה, דואג הלומד להתנדב לדבר מצוה מי שיכול לקיימה. לכאורה, ניתן היה להניח כי מי שדוגל בגישה הראשונה, הוא זה שיתעלה עד להיות "מלאך אלוקים", ואילו השני יפסיד מכל הענינים וטרדות הציבור המפרעים לשקידתו בתורה. אך הפסוקים מוכיחים להפך, אנו רואים את נח שלא הוכיח את בני דורו, אלא ישב בפינתו והתעלה לבדו. הוא התחיל "איש צדיק", ולבסוף הפך ל"איש האדמה". ואילו משה רבינו שחלק מעבודת ה' שלו היתה לצאת החוצה ולראות בסבל אחיו שנאמר "ויצא אל אחיו וינא פסולתם" (שמות ב, יא), נאמר עליו לבסוף "איש האלהים"!

משך חכמה

מניעת תפילתו של נח ותוצאותיה

עשה לך תבת עצי גפר וכר.. שלש מאות אמה ארך התבה ומששים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה (ו, יד, ט)

מדברי חז"ל (עין דב"ר יא, ג) עולה, כי כלפי נח ישנה טענה, על כך שלא התפלל על בני דורו כדי להצילם. ולא הקריב קרבנות לכפרתם עוד לפני המבול, אלא אחרי המבול.

וכתב על כך רבי יהונתן אייבשיץ: מידות התיבה היו: לי אמה קומתה, נ' אמה רחבה, ש' אמה ארכה, ולסכום: לי ש' נ'.

והנה האותיות שלפני לי ש' נ' הן: כ' ר' מ', והאותיות שאחריהן הן: מ' ת' ס'. וכאן אומר רבי יהונתן אייבשיץ, רמוזה הטענה כלפי נח שלא התפלל על דורו. כלומר, האותיות מ' ת' ס' מורות על כך שכל המבול היה מפני שנח סתם את תפילתו ולא התפלל על דורו, ולכן היה

צריך לבנות תיבה שמידותיה היו לי ש' נ', כי אם היה מתפלל לא היה מבול, אך משלא התפלל ובא המבול, התוצאה מכך היתה כי נכשל בכרם לאחר שיצא מהתיבה.

ומתוך האור

היכן בתיבה היה מקום לאכסן אוכל לשנה שלימה לכל באי התיבה?

ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך וקהי לך ולקה לאקלה (ו, כא)

המילים "אשר יאכל", הן לכאורה ללא צורך? וכך יש לפרש: להכין אוכל לשנה שלימה עבור כל הנמצאים בתיבה, נדרש מקום אכסון גדול מאוד, והיכן היה מקום רב כל כך בתוך התיבה? ואמנם משום כך נאמר לנח שיקח מכל מאכל "אשר יאכל", דהיינו, שיעור אכילה, שהוא כזית והקב"ה הבטיחו כי "והיה לך ולהם לאכלה", שתהיה ברכה במעיים, אוכל קמעא ומתברך במעיו.

ושלל לא יחסר בשם "איפא שלמה"

הן צדיק בארץ ישלם

וישאר אף נח ואשר אתו בתבה (ז, כג)

הצדיק נענש בעולם הזה. ישנם דברים שאף על פי שמזכירים אותם פעמים רבות, צריך להתחזק בהם כל פעם מחדש. רש"י באר את המילים "אף נח": "ובמדרש אגדה: נח היה גונח וכו' דם מטורח הבהמות והחיות. "אף" הוא הקול של אדם הנאנח מכאב, מהטורח יום ולילה מלא עבודה. יש אומרים, שאחר מזונות לארי והכישו, ועליו נאמר: "הן צדיק בארץ ישלם". נח קיבל עונש, והכישו ארי, ועליו נאמר: "הן צדיק בארץ ישלם", כי גם הצדיק הגדול היה צריך משהו של כפרה. והקב"ה מתחסד עמו שהוא מקבל את הצער כאן, לא בעולם הבא "בארץ ישלם". כי כאשר העונש ניתן שם בעולם הבא הוא הרבה יותר מר וכואב, אזי כמה שזה מר. לכן מטיבים עמו ונפרעים ממנו בעולם הזה.

יחי ראובן

היונה לעולם אינה מתעייפת בכנפיה

וישלח את הערב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ. וישלח את היונה (ח, י, ח)

פירש רש"י: לסוף ז' ימים. כתב ה"חתם סופר": נראה שמתחילה ידע נח שעדיין אי אפשר לפרוח בכל העולם רק סמוך לתיבה, ולזה היה די בעורב, אך אחר עבור שבעה ימים רצה נח לשלוח עוף שיפרח וישוט בכל

כיצד הגיע נח לידי שיכרות?

וַיִּשְׁכָּר מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר (ט, כא)

הנה בשם השפת אמת אומרים, שלא השתכר מחמת שהרבה לשתות יותר מהרגלו, רק שהטבע העולמי השתנה עם המבול, ואותה כמות שנהג לשתות תדיר הביאתו זאת הפעם לידי שכרות.

משולחן גבוה

הלכה:

בענייני אונאה

אסור ליהנות משום דבר של חבירו שלא מדעתו, ואע"פ שברור לו שכשיוודע לבעליו ישמחו מפני אהבתם אותו, ולכן אסור לקחת מאומה מגינת חבירו וכיוצ"ב אם לא קיבל רשות לפני זה. וצריך להזהיר לרבים שנכשלים בזה מחמת חסרון ידיעה.

ספר עלינו לשבח "בראשית"

פתגם:

תחילה זורעים, משקים ומתפללים לגשם, ורק לבסוף בא הפרי.

ספר "שמחה"

חקירה:

באיסורה אתא לידה (ביאוש)

יש שלושה צדדים: היאוש לא מועיל משום שכבר נתחייב בהשבה, או משום שנועשה כשומר של הבעלים (ויאוש ברשות הבעלים לא מועיל), או משום שיאוש מועיל רק בשעת המציאה. (קונטרסי שיעורים בבא מציעא ז' תוס', נתחייב בהשבה, מלחמות, שומר, ראש שעת המציאה)

ספר קובץ יסודות וחקירות

סיפור:

שמינית שבשמינית

שאלו לרבי משה מאיוויה: רבינו נוהג בעצמו ענוה יתירה, והלא אמרו חכמינו במסכת סוטה: תלמיד חכם צריך שיהא בו שמינית שבשמינית גאוה? השיב רבי משה: לא לכך נתכוונו חכמינו, אלא להיפך: תלמיד חכם צריך לזכור תמיד את הפסוק השמיני אשר בפרשה השמינית שבתורה, בפרשה וישלח, שם נאמר במפורש: קטונתי מכל החסדים.....!

ספר "חד וחלק חלק" ב'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, דינה בת מרים, שלמה בן מרים, אליהו בן מרים, דניאל בן רחל, אלי חיים בן דינה, רפאל יהודה בן מלכה, והתינוק חיים אהרן ליב בן רבקה, ולזוג טוב לשלמה בן אסתר.

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr

Retrouver le feuillet sur le site du kollel
www.kollel-aixlesbain.fr

העולם לבחון שמא ימצא איזה אילן וכדומה לנוח עליו, וזאת לא היה יכול לנסות עם כל עוף, שהרי אם ירחיק וייעף ויגיע יפול למים וימות. לכן שלח דווקא היונה, שהרי על היונה העידו חז"ל (שבת מט.): "כנפיה מגינות עליה", ופירשו התוספות בשם המדרש (בר"ר פרק לט), שפורחת בכנף אחד ונחה בשני, ושוב פוחרת בזה ונחה בזה, ולעולם אינה יגיעה ועיפה. והוא אשר דקדק הפסוק באומר "וְלֹא מִצָּאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ לְכַף וְגִלָּה" (ח, ט), לרגלה דווקא לא מצאה מנוח, אבל לכנפיה מצאה מנוח. עכ"ד. אפשר לומר, שלכן נמשלה כנסת ישראל ליונה כמו שכתוב "יונתי בחגוי הסלע" (שה"ש ב, יד). מה היונה לעולם אינה מתעייפת לעוף בכנפיה, שבהם היא מעופפת ומתרוממת למעלה, כל ישראל "לא ייעפו ולא יגעו" בעבודתם ובעלייתם בתורה ובמצוות כלל ועיקר. ורק ברגלים שהם הסמל לגשמיות עולם הזה, ימצאו מנוח לכף רגליהם.

אוצרות התורה

שערי גן עדן מגינים ממי המבול

וַיִּסָּף שֶׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מִן הַתֵּבָה, וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לֵעֵת עָרֵב וְהָיָה צֶלֶה זֵית טָרֶף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קָלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ (ח, ו, יא)

איך ידע נח שאין יותר מים על הארץ? הכתוב אומר זאת במפורש: "וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לֵעֵת עָרֵב וְהָיָה צֶלֶה זֵית טָרֶף בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קָלוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ", אלא שכאן יש מקום לשאול; מהיכן הביאה היונה את עלה הזית הזה? יש על כך דעות בחז"ל (בר"ר לג, ו): רבי לוי אמר, מהר הזיתים שבירושלים הביאה אותו, שכן לא ירד מבול בארץ ישראל, ורבי בריי אמר: נפתחו לה שערי גן עדן והביאה אותו. שואל הרמב"ן: א"כ לא ידע שקלו המים ממעל הארץ, כי שם בגן עדן לא נכנסו מי המבול: ומתוך: ואולי היו שערי סגורים שלא יכניסו שם המים, וכאשר קלו המים נפתחו. כלומר נח הבין, שאם נפתחו שערי גן עדן בפני היונה, בודאי מי המבול קלו, שאם לא כן, פתיחת השערים היתה גורמת למי המבול לזרום פנימה לגן עדן, וממילא לא היו פותחים את השערים, ואם בכל זאת השערים נפתחו, אות כי קלו המים.

ומתוך האור

המלבין פני חבירו

שִׁפְף דָם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּף כִּי בְּצִלָם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם (ט, ו)

הנה תיבת "בָּאָדָם" לכאורה מיותרת. ונראה דהכי פירושו: "שִׁפְף דָם הָאָדָם בָּאָדָם" מינה וביה, שהוא המלבין פני חבירו, דאזיל סומקא ואתי חיורא (הולך האדום ובא הלבן) (ב"מ. נח.): "דָּמוֹ יִשְׁפָּף", ואל תתמה, איך יחייב את ראשו מי שלא הוציא נפש ממש, כי הלא "בצלם אלוקים עשה את האדם", שבלעדי זה נמשל כבהמה, ועל כן, בהלבין הפנים אשר שם הצלם אלוקים, חייב מיתה, כי פגם במקום צלם אלוקים.

להתעניין באהבתך